כל האסורין פרק שישי תמורה לא.

מסורת הש"ס

א) יולדת משכחת ל"ק. ב) פסחים ס. סנהדרין פ. חולין נח. [ועי' תוס' חולין נח. ד"ה וה"ק]. ג) [ל"ל ואינן]. ד) [חולין נח. וש"נ]. ה) חולין נח. עדיות פ"ה משנה ג. ו) תהלים מ"ג משנה כ ס"ס. ז) [ל"ל אף כי תנינן]. ח) ני' רש"ק. ט) [תוס' פ"ד ה"נ]. י) [שנת קמוי: וש"נ]. כ) כתובות י: טו. ל) [פסחים כט. וש"נ]. מ) [שם ש"נ]. נ) [במשנה שמתמניות ליתמ לכל זה]. ס) [ועי' יג. ע) פיין ל"ק, אלא לשון הירושלמי ת"ר אינה כי' דאפיי' לא גרים לה: ד) [חולין נח. וש"נ]. פ) חולין נח. עדיות פ"ה משנה ה. צ) תהלים מ"ג משנה כ ס"ס. ק) [ל"ל מאחרת]. ר) [ל"ל נמי]. ש) [ל"ל דמשמע דמה שיולדת אינה יולדת כגון לא"ב דמ"ד טרפה אינה יולדת שיולדת קמא מאחרת]. ת) [ל"ל אלא בולד בהמה דמאוירא]. א) [ל"ל דמ"ד טרפה אינה יולדת שיולדת קמא מאחרת]. ב) [ל"ל כגון לא"ב דמ"ד טרפה אינה יולדת שיולדת קמא מאחרת]. ג) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ד) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ה) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ו) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ז) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ח) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ט) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. י) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. כ) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ל) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. מ) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. נ) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ס) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ע) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. פ) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. צ) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ק) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ר) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ש) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת]. ת) [ל"ל דמ"ד אינה יולדת].

הגהות הב"ח

(א) גמ' וכן אדם תולדה אבל באפרוח אפילו רבי אליעזר מודה: (ב) שם אלמלא בשר אין לך בהן: (ג) רש"י ד"ה אפרוח וכו' ליקרב הס"ד ואחר כך מ"ה דמאוירא קא רביא ולר' נמני: (ד) ד"ה רבי אליעזר וכו' רבנן עליה כו' ונראה בעיני דאפילו בחיין: (ה) ד"ה הכי נמי וכו' [ל"ל דף ב"ש דמוקמה הוא דאסור: (ו) ד"ה אחל וכו' כיונתים הס"ד ואח"כ מ"ה בשר דכתיב רק בכל: (ז) ד"ה פיגול וכו' [ובס"ק דשבועות דף ז' מפרש שלמים:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה מ"ל רבא לר"ה. נ"ל דל"ל אמר רב הונא וא"ל קודם ד"ה אפרוח:

שיטה מקובצת

א) טריפה יולדת חיבת אינה ל"ש ונמחק: ב) סבר. ס"א עובר ירך אמו הוא ורבנן סברי עובר לאו ירך אמו הוא ורש"י לא גרים לה: ג) אינה יולדת חיבת חיה נמחק: ד) סודר. ל"א אמר רב הונא מודים חכמים לר' אליעזר באפרוח שיצאת מבצעת טריפה שאפורה ס"מ ע"כ לא פליגי רבנן עליה דר' אליעזר אלא בולד טריפה דאי ללישנא קמא משום דהוה ולד גורם מותר ואי ללישנא בתרא משום דעובר לאו ירך אמו הוא ומותר אבל אפרוח שיצאת מבצעת טריפה אי ללישנא קמא התם איכא היתרא בגויה באפרוח ליכא היתרא בגויה דאסור ואי ללישנא בתרא התם אפאי שרו רבנן דעובר לאו ירך אמו אבל

למ"ד כו'. פלוגתא היא בגלו טרפה (חולין נ:) איכא למ"ד טרפה יולדת ואיכא למ"ד אינה יולדת (א): **זה וזה גורם.** וליכא לפלוגי בעובר ירך אמו הוא אלא מ"כ שיברה ואמ"כ נטרפה דהתם למ"ד ירך אמו הוא אינרא ליכא דנטרפה ונכשף שיברה ליכא למימר ירך אמו הוא שהרי יש בו לד היתר אלא בזה וזה גורם פליגי: יג) **אפרוח.** שנולד מביצת עוף טרפה שאסור ליקרב: (ג) (ב) ולד בעני בהמה אינו אדוק בגופה אלא תלוי באויר ומעצמו הוא גוזר וגדל והולך אבל ביצה כל זמן שאינה נגמרה אדוקה בשכול ונדלה ונגמרה מגוף התרנגולת. ל"מ מאחרת קא רבינא לאחר שגולד והולך וגדל הילכך עיקר גידולו אינו מאחר אבל ביצה מגופה דתרנגול רבינא והדבר מוכיח שיאחר אינה גדילה יד) משום הכי מודו רבנן (ב) לשון הירושלמי: [א] **א"ל רבא לרב הונא כו'.** אלינשנא קמא למ"ד טרפה יולדת לנישנא בתרא למ"ד טרפה אינה יולדת (ב) שיאלא קמא שהיו כבר בשכול בשעה שנטרפה התרנגולת: **מגא פרווד.** במסכת זוד (דף ו:) מפרש שיעורו: **בכאה מאדם חי.** ואמ"כ מת: **רבי אליעזר מטמא.** דגופיה הוא (ג) ועד כאן לא פליגי רבנן עליה כו'. (ד) (ה) [ל"ל ועיקר] דאפילו בחיין נמי מטמא ר"מ דאבר מן יז) המי מטמא בגגע ובמשא ובהאהל כאבר מן המת יח) בהעור והבשר (חולין קמח:) אבל בשאפרוח אפי' ר' אליעזר מודה דיקרב דהא גופא אחרינא הוא וגוף זה לא היה בנמי הטרפה: **לבאר דאפריחה.** אחר שהפריחה הביאה יצא זה ממנה ובשהפריחה פקע איפוא דהואי עפרא בעלמא הלכך מותר זה שיצא ממנה אחרי כן: **הכי נמי דאפירא.** והא אמר לעיל (ה) דמוקמה הוא יט) ואסור באכילה כרשיני אבל דלאו מוקמה לא: **אלא רופא שחרים.** כל ימיו: **הואיל ויכולה לעמוד.** על אותו אבר של שחרית מעת לעת אבל אם אכילה אחרת ובשהגיע מעת לעת מזדה וינקה הלכך כל גדילתה ממנה היא ואפילו אכלה דברים אחרים בינתיים (ו): **רק בכל אות נפשך** כ) כ)(**תאכל**) **בשר.** בספוגי המוקדשין מוקמינן לה בסיפרי דבי רב: **איכא דאמרי שובח ואכלה בשר אין לך בו היסר אכילה אלא משעה זביחה.** לאפוקי אבל ובזה דהגאה דמחיים היא אבל פורין את הקדשים להאכילן לכלבים ולא מייתר ליה כא) לוחכלת למדרס ולא לכלבין ומהך דרשא משמע דלכלבין שפיר דמי דהכי משמע אתה לא תאכל קודש זביחה לומר לא תתהני מחיים אבל כלבין דלאחר מיתה הוא אפי' בלא זביחה שפיר דמי ופורין את הקדשים להאכילן לכלבים כב) תרי תנאי הכי ינהו מוקמינן כג) (בשמיטת מולין) (דף קכ:):

הדרן עלך כל האסורין

קדשי בדק הבית. ממעטינן להו בשלהי פ"ק (לעיל יג.) דלא עבדי תמורה: **פיגול ונותר וטמא** כד) כו'. בשלמים כתיבי ובפ"ק דז) (ז) דיבמות (דף ז.) מפרש שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יצאו להקיש אליהן ולומר לך מה שלמים מיוחדין קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח

עין משפט נר מצוה

נמ א מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הלי יי:
ם ב מיי' פ"ג מהלכות איסורי מזבח הלי יג [טור"ס ריש סימן פו פסיף ז ונכת מגמפ חולין פ"ג דף רפ. ע"ס הטיבון]:
סא ג מיי' שם הלי"ד ומותרת:
ד [מיי' פ"ב שם הלי"ח]:
א ה מיי' פ"ח מהלי תמורה הל"יב ופ"ו מהלי ערכין הלכה ז:

תורה אור השלם

1. אף כי אנוש רמה ובן אדם תולעה. איוב כה ו
2. רק בבל אות נפשך תזבח ואכלת בשר בכל־ברכת יי אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל. דברים יב טו

מוסף רש"י

תזבח. רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר. בספוגי המוקדשין לאחר פדיון הכתוב מדבר (בכורות ו: טו).
הדרן עלך כל האסורין
וקדשי בדק הבית אין עושין תמורה. דגני תמורה כתיב קרבן, וקדשי בדק הבית לא מיקרו קרבן (לעיל יג.).

רבינו גרשום

חולין ואחר ה) עיבורו הואיל ונשתנו שהקדישן דברי הכל מותרין: ורבא אמר רב נחמן כו'. ולמאן דאמר בשחיטת חולין טריפה אינה יולדת. שאין מתעברת משכחת לה האי ולד טריפה דקתני כגון שעיברה ואח"כ נטרפה: ר' אליעזר סבר עובר ירך אמו הוא. מה אמו אסורה שהיא טריפה אף ולד נמי: מודים חכמים לר' אליעזר באפרוח שיצא מבצעה טריפה שאסור באכילה. אי ללישנא קמא אי ללישנא בתרא. דהתם במסכת חולין הודיין תרי לישני. אבל באפרוח שיצא מבצעה טריפה אי ללישנא קמא לא דמי לולד טריפה דהתם איכא היתרא בגויה דזה זה גורם מותר באפרוח ליכא היתרא בגוויה דאריכמא התם בביצה טריפה דשיחלא קמא דמגופא דאימה פרשה הילכך אסור. ולליישנא בתרא ביצה נמי הויא ירך אמו דמגופא דאימיה היא דאתיא מאשכול של בציים דמעורה בגופה היינו שנרילה באיסור מגופה של עצמה: (אבל) (אלא) בולד בהמה דמאוירא קא רבי שגדל לאחר שנולדה באויר העולם וגדל בהיותר אבל ביצה טריפה דאינה גדילה מאחר שנולדה אלא כל גדילתה הויא במעי תרנגולת באיסורא אפילו רבנן מודו דאסור: מלא תרווד רימה תולעה הבא מאדם חי. ואח"כ מת ח' אליעזר מטמא אותו מלא תרווד רימה (באהל המנוגע) (באהל ובמגע): וחכמים מטהרין. הואיל ופירש מחיים דרמי כעפר בעלמא ולא מטמא דלא הוי מגופו: אבל באפרוח שיצא דמגופו דתרנגול (פר') (היא) הביצה כדאמרן אפילו רבנן מודו

נגם א מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הלי יי:
ם ב מיי' פ"ג מהלכות איסורי מזבח הלי יג [טור"ס מזבח הלי יג ובמגמ"ס ריש סימן פו פסיף ז ונכת מגמפ חולין פ"ג דף רפ. ע"ס הטיבון]:
סא ג מיי' שם הלי"ד ומותרת:
ד [מיי' פ"ב שם הלי"ח]:
א ה מיי' פ"ח מהלי תמורה הל"יב ופ"ו מהלי ערכין הלכה ז:

ולד טרפה כו': למ"ד טרפה (ב) (ג)אינה) ילדה משכחת לה כגון שנטרפה ולבסוף עיברה ובהא פליגי דר' אליעזר סבר (ד) (ה)זה וזה גורם אסור ורבנן סברי זה וזה גורם מותר למ"ד טריפה אינה (ו) (ז)היה משכחת לה כגון שעיברה ולבסוף נטרפה ובהא פליגי דר' אליעזר סבר (ח)עובר ירך אמו הוא ורבנן סברי עובר לאו ירך אמו הוא א"ר הונא (ט)מודים חכמים לר' אליעזר באפרוח ביצת טרפה שאסור מ"ט ע"כ לא פליגי עליה דרבי אליעזר אלא בולד בהמה דמאוירא קא רביא אבל ביצת טרפה מגופה דתרנגולתא קא רביא אפי' רבנן מודו (י) א"ל רבא לרב הונא תניא דמסייע לך (כ)מלא תרוד רימה הבאה מאדם חי רבי אליעזר מטמא (ל)וחכמים מטהרין עד כאן לא פליגי רבנן עליה אלא ברימה דפירשא בעלמא הוא אבל (מ) ביצה דמגופה דתרנגולת הוא אפילו רבנן מודו א"ל אביי אדרבה איפכא מסתברא ע"כ לא פליג ר' אליעזר עליהו דרבנן אלא ברימה דאיקרי אדם מחיים רימה דכתיב (נ)(ס)ותקות אנוש רמה ובן אדם תולעה אבל (ע) גבי ביצה (פ)[אימת גדלה לכי מסרחא וכי אסרחא עפרא בעלמא הוא] אפי' ר"א מודה (צ) ועוד תניא בהדיא (ק)מודה ר"א לחכמים (ר)באפרוח ביצת טרפה (ש) שמותר א"ל (ת)אי תניא תניא: רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר בשרה כו': מ"ט אילימא דמפטמא מינה (א)אלא מעתה האכילה כרשיני ע"ז ה"נ דאסירא אלא תני ר' חנינא טריטאה קמיה דרבי יוחנן כגון שהניקה חלב רותח משחרית לשחרית הואיל ויכולה לעמוד עליה מעת לעת: כל הקדשים שנעשו טרפה אין פודין כו': מנא ה"מ (ב)דת"ר (ג)תזבח ולא גיזה ואכלת ולא לכלבך בשר ולא חלב מכאן (ד)(ה)שאין פודים את הקדשים להאכילן לכלבים איכא דאמרי תזבח ואכלת (ו) אין לך בהן היתר אלא משעת זביחה ואילך קסבר (ז)פודין את הקדשים להאכילן לכלבים:

הדרן עלך כל האסורין

יש בקדשי מזבח (ח) שאין בקדשי בדק הבית ויש בקדשי בדק הבית שאין בקדשי מזבח שקדשי מזבח עושין תמורה (ט) כ) (י)וקדשי (כא)בדק הבית אין עושין תמורה קדשי מזבח) (כב) חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא ולדן

הדרן עלך כל האסורין

יש בקדשי מזבח (וכו') (אין בהן) משום פיגול. מלמד ס"פ ס"ס מנחות (דף מו.) ג' כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט כלומר לדון בדבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל (ל) שהיו מבוזקים ומה שלמים קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח (מ) ונותר עון עון מפיגול וטמא חילול חילול מנותר:

ביצה נוטיה דאימיה הוא דהא תניא דטריפה שאפורה מפני שגדלה באיסור: פ) אבל. ס"א באפרוח שיצא מביצה כלומר איפתי נבראו אפילו רבנן מודו דולד מעליא הוא: ז) מגדה. ס"א אבל אפרוח אימת קא גדיל מביצה בתר דמסרחא והיא שתא בעפרא בעלמא הוא ואישתרי ליה וכי אסורה הביצה כעיקרא הוא דאסור דבת אוכלא הויא השתא לא אסירא דעוד אינא דעוד אינא ב"ג) ולא אסירה הביצה כרשיני ע"ז ולא אריי מוכח א"ל: פ) מוכח מה שאין בקרשי כו' בדק הבית מה שאין בקרשי: פ) מתיכה וקדשי עד תיכה וחייבין נרשם על כל תיבה קו למעלה להורות כו' לפ"ד ראוי למחקו: ר) וחייבין עליהן משום תיבת עליו נמחק: ש) יולדת. ס"א כגון שנטרפה ולבסוף עיברה וה"נ בזה זוה גורם פליגי ר' אליעזר סבר אמור ורבנן סברי מותר אבל כעובר ירך אמו ליכא למימר דפליגי אלא א"כ עיברה ואח"כ נטרפ' שלמ"ד ירך אמו הולד לא יקריב משום דבגופו אינו ולמ"ד הולד לאו ירך אמו הוא יקריב דבגוף לא אירע שום פסול אבל היכא דכו' ע) בגופו ולמ"ד לאו ירך אמו לא אירע הטרפות בגופו אבל: ע) מה"ד באפרוח שנולד: ת) מפי המורה לשון הירושלמי חיבות משום הכי נמחק ותיבות מודו רבנן ל"ש: פ) יולדת באפרוח ליכא היתירא בגויה דאוקמינן התם בשיחלא קמא: פ) כו' ונראה בעיני דאפילו: ק) מן האדם חי מטמא: ר) המת כדאמרי' בהעור והבשר דבהאי מלא תרוד רקב א' אפשר שלא יהא בו כזית בשר: ש) הוא דאסור באכילה כרשיני של עבודת כוכבים אבל: כ) נמשך תזבח ואכלת בשר: פ) ואכלת למדרש אות לי נמחק: פ) לכלבים וחרי תנאי: פ) ומטא וכולהו בשלמים תיבת כו' נמחק: פ) בס"ק דבריחות: פ) תימה דהא אמר לעיל: פ) ויש לומר דלא דמי דוודאי: פ) טריפות אמו: פ) עיברו וגבי ולד טריפה: פ) אלא צד אות לי' נמחק: פ) ובגוירי מייתי תיבת ובגמרא נמחק: פ) דהכא אמרי' מלא תרווד רימה: פ) מאדם לאחר מיתה שאי אומר ר"א שיש לו תורת בשר מת אבל פלוגתייהו דהכא כשפירש מאדם חי: פ) טעמא חיפוש ליה דאדם איקרי רימה אבל גבי ביצה לא שייך האי טעמא: